رویای جاودانه سینما از پشت صحنه تا جلوی دوربین

پرونده‌ای برای بازیگرانی که در دوره‌ای از فعالیت حرفه‌ای‌شان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز بوده‌اند. به همراه گفت‌وگویی مفصل با سحر صباغ‌سرشت، بازیگر نقش جیران در روزگار جوانی که این روزها فیلم «سینما خر (مشمشه)» با بازی او اکران آنلاین شده است

مرجان فاطمی
هفت صبح

«سینما خر (مشمشه)» به کارگردانی شاهد احمدلو، آخرین فیلمی است که در سال ۹۹ به صورت آنلاین اکران می‌شود. فیلم درباره مشکلات فراوانی است که عوامل تولید یک فیلم برای باورپذیری آثار با آن مواجه می‌شوند. قرار نیست درباره کیفیت فیلم صحبتی به میان بیاوریم. فقط از آنجایی که سحر صباغ‌سرشت، بازیگر زن اصلی این فیلم است، به همین بهانه، پرونده این هفته را به آن دسته از دستیاران کارگردان و برنامه‌ریز سینما اختصاص داده‌ایم که در دوره‌ای از فعالیت سینمایی‌شان به سمت بازیگری رفته‌اند. در کنار مرور کارنامه این بازیگران، گفت‌وگوی مفصلی هم با سحر صباغ‌سرشت انجام داده‌ایم؛ بازیگری که در دهه ۷۰ با بازی در سریال «روزگار جوانی» به شهرت رسید و بعد از آن به‌جای ادامه مسیر بازیگری، به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز فعالیتش را ادامه داد و نهایتا بعد از تجربه تهیه‌کنندگی، مجددا به عنوان بازیگر مقابل دوربین رفت. در بخش دیگری از این پرونده، مروری داریم بر فیلم‌هایی که در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ و ۸۰ و ۹۰ با موضوع پشت‌صحنه سینما ساخته شده‌اند.

پیش در آمد

سینما سینماست

مروری بر فیلم‌هایی که با موضوع سینما در چهارده‌ه اخیر تولید شده

دهه ۶۰

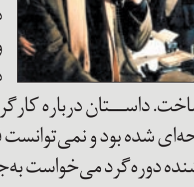

در دهه ۶۰ دو فیلم مهم با موضوع سینما ساخته شد. فیلم «گراندسینما» به کارگردانی حسن هدایت در سال ۱۳۶۷ تولید شد. موضوع این فیلم درباره تاریخچه ورود و توسعه سینما و سینماداری در ایران بود. سال ۱۳۶۹ داریوش فرهنگ فیلم «دو فیلم با یک بلیت» را ساخت. داستان درباره کارگردانی بود که هنرپیشه نقش اول فیلمش درگیر سانحه‌ای شده بود و نمی‌توانست فیلمش را به جشنواره برساند و حالا باید از یک فروشنده دوره‌گرد می‌خواست به‌جای او بازی کند.

دهه ۷۰

بیشترین فیلم‌ها درباره سینما در دهه ۷۰ ساخته شده. محسن مخملباف سه فیلم «ناصرالدین‌شاه آکتور سینما»، «هنرپیشه» و «سلام سینما» را با این موضوع ساخت. فیلم‌های «زیر درختان زیتون» و «کلوزآپ» عباس کیارستمی هم با موضوع سینما ساخته شدند. بعد از او سید ضیاءالدین دری «سینما سیناماست» و «باد و شقایق» را درباره سینما کارگردانی کرد. «میکس» داریوش مهرجویی هم درباره حال‌وهوای یک روز مانده به جشنواره فیلم فجر بود. سال ۱۳۷۹ هم مهدی صباغ‌زاده، فیلم «بدلکاران» را درباره یک بدلکار سینما ساخت.

دهه ۸۰

سال ۱۳۸۰ سیروس الوند فیلم «مزاحم» را درباره زن و شوهری ساخت که مشغول بازی در یک فیلم سینمایی بودند. محمدحسین لطیفی فیلم «توفیق اجباری» را سال ۱۳۸۶ درباره زندگی بازیگری به نام رضا گلزار ساخت؛ بازیگری که همسرش به‌خاطر توجه بیش از حد علاقه‌مندانش به او بدبین می‌شود و... سال ۱۳۸۷ هم بهرام بیضایی فیلم «وقتی همه خوابیم» را در اعتراض به شرایط انتخاب بازیگران آماتور سینما ساخت. سه‌گانه «ستاره‌ها» به کارگردانی فریدون جیرانی از دیگر فیلم‌های سینمایی این دهه است.

دهه ۹۰

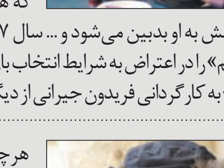

هرچه از دهه ۷۰ دورتر می‌شویم، تعداد فیلم‌هایی که درباره پشت‌صحنه سینماست کمتر می‌شود. در دهه ۹۰ می‌توانیم از فیلم «پله آخر» علی مصفا به عنوان اثری با موضوع سینما نام ببریم. این فیلم درباره لیل، ستاره سینماست که به تازگی همسرش را از دست داده و سر صحنه فیلمبرداری با مشکل روبه‌رو می‌شود. حالا هم که فیلم «سینما خر (مشمشه)» به کارگردانی شاهد احمدلو در همین رابطه به صورت آنلاین اکران شده است. فیلم درباره مشکلات یک تیم سازنده فیلم برای پیدا کردن یک خر است.

بعد از جیران نخواستم بازی کنم

سحر صباغ‌سرشت، بازیگر نقش جیران سریال «روزگار جوانی»، بعد از سال‌ها تجربه به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز و تهیه‌کننده، حالا مجددا با فیلم «سینما خر» به عرصه بازیگری برگشته است

سحر صباغ‌سرشت که اکثر مخاطبان هنوز هم بعد از گذشت دو دهه او را با نقش جیران در سریال «روزگار جوانی» به یاد می‌آورند، تجربه زیادی در فعالیت به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز در سینما و تلویزیون داشته است. به بهانه اکران آنلاین فیلم «سینما خر (مشمشه)» و بازگشت صباغ‌سرشت به دنیای بازیگری، گفت‌وگوی مفصلی با او انجام داده‌ایم؛ از همکاری با اصغر فرهادی تا مشارکت در تهیه‌کنندگی به همراه علی انصاریان و... . لازم به ذکر است این گفت‌وگو به صورت کتبی انجام شده است.

روزگار جوانی

» اکثر مخاطبان اولین‌بار شما را با نقش جیران در سریال «روزگار جوانی» شناختند. دختر سربه‌زیر و تنهایی که پدری سختگیر داشت و از طرفی در جایگاه یک معشوق قرار داشت. چه شد که برای این نقش انتخاب شدید؟

برای نقش «جیران» در سریال تلویزیونی «روزگار جوانی»، از تعدادی از بازیگران جوان و معروف آن سال‌ها دعوت شد و حتی تست هم گرفته شد. البته تعداد بازیگران جوان در آن سال‌ها به اندازه امروز خیلی زیاد نبود، اما واقعا بازیگران خوبی بودند. در نهایت به دلیل ثابت بودن نقش جیران در سریال و درعین‌حال پراکندگی نقش در قسمت‌های مختلف، نیاز به بازیگری بود که در جریان قصه قسمت‌های مختلف سریال و روابط شخصیت‌ها در طول دو سال فیلمبرداری باشد. با وصف اینکه در همه قسمت‌ها هم بازی نداشت. با توجه به سابقه بازیگری من در تئاتر و از طرف دیگر همکاری قبلی با این گروه در تئاتر زنده تلویزیونی «شب بخیر تهران» و سریال‌های تلویزیونی «مثل زندگی» و «ماه مهربان»، از سوی دیگر از آنجایی که به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز هم در سریال «روزگار جوانی» فعالیت داشتم و از قضا سن‌وسال و فیزیکم هم متناسب با نقش بود، بعد از تست گریم، نتیجه آن شد که من ایفاگر نقش «جیران» در سریال «روزگار جوانی» شوم. البته بار مسئولیتم صدچندان شد. چون هم به عنوان بازیگر نقش اصلی زن یک سریال تلویزیونی و هم به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز در پشت‌صحنه آن فعالیت می‌کردم، آن هم در شرایطی که من فقط ۱۷ سال داشتم. اما به پشتوانه تجربیات حرفه‌ای تئاتری، عشقی که به کارم داشتم و تشویق‌های ارزشمند پدر و مادرم، شکر خدا موفق شدم.

» با این سن کم، برای انجام همزمان این دو فعالیت با چه چالش‌هایی روبه‌رو بودید؟

همانطور که گفتم، من در سریال «روزگار جوانی» فقط ۱۷ سال داشتم. اما از سن ۱۳، ۱۴ سالگی هنرجوی تئاتر شده بودم و شاگرد اساتید مهمی مثل خانم مهتاب نصیرپور و آقای محمد رحمانیان بودم، به همین دلیل هم با تکیه بر مشق‌هایی که طی چندسال در تئاتر و محضر آن اساتید کرده بودم و انگیزه بالایی که برای کسب تجربه و رسیدن به موفقیت در این حرفه داشتم، سختی‌ها زیاد مهم نبود. اتفاقا روزبه‌روز مرا عمیق‌تر و باتجربه‌تر می‌کرد. از وقتی هنر هفتم را به عنوان حرفه برگزیدم، خوب می‌دانستم که مسیر پرپیچ‌وخمی را در پیش دارم که نه‌تنها پایانی ندارد که روزبه‌روز سخت‌تر و درعین‌حال چالش‌برانگیزتر و جذاب‌تر خواهد شد.

» سریال «روزگار جوانی» به کارگردانی شاپور قریب تولید شد، اما از فصل دوم به این علت که کار کند پیش می‌رفت، کارگردان تغییر کرد. واقعا مشکل به کند پیش رفتن کار ربط داشت یا دلیل دیگری در میان بود؟

فصل اول «روزگار جوانی» که در ۲۶ قسمت به قلم اصغر فرهادی و کارگردانی شاپور قریب روایت شد، سریال موفق و دلنشینی بود، اما متاسفانه در فصل دوم با تغییرات نامطلوبی که اتفاق افتاد، نتوانست مسیر موفقی را که باعث رضایتمندی مخاطبان شده بود ادامه دهد. متاسفانه ذات برخی از انسان‌ها به گونه‌ای است که وقتی موفقیتی در یک کار گروهی حاصل می‌شود، آن را فقط از آن خود می‌دانند و خودشان را مالک تمام‌وکمال آن پیروزی می‌دانند. اتفاقا همین دسته از انسان‌ها وقتی هم که شکست می‌خورند، پیکان خود را سمت دیگران می‌گیرند و به دنبال مقصر هستند. غافل از اینکه در این جهان همه‌چیز نسبی است و هرکس هم سهم خودش را در هر بخش از زندگی دارد نه بیشتر و نه کمتر.

دستیاری کارگردان و تهیه‌کنندگی

» چرا بعد از روزگار جوانی دیگر بازی نکردید؟ علاقه‌ای نداشتید یا دیگر پیشنهادی نشد؟

بعد از «روزگار جوانی»، برای بازیگری پیشنهادهای زیادی داشتم، اما با توجه به اینکه هدفم از ابتدای ورود به این حرفه، تهیه‌کنندگی فیلم بود، ترجیح دادم، برای پیشرفت اصولی در کار موردعلاقه‌ام مسیر پشت‌صحنه را انتخاب کنم و از این انتخاب هم راضی هستم، چراکه از نظر من، تهیه‌کنندگی حرفه‌ای است که هم به تجربه و هم دانش توأمان نیاز دارد و مسیر انتخابی من از برنامه‌ریزی فیلم، مدیریت تولید و جانشینی تهیه‌کننده تا رسیدن به تهیه‌کنندگی فیلم، انتخاب شایسته‌ای برای کسب مهارت‌های لازم این شغل بود. همین مسیر مشابه را در برنامه تحصیلی‌ام هم طی کردم و بعد از پایان مقطع کارشناسی در رشته ادبیات نمایشی، برای مقطع کارشناسی‌ارشد، رشته MBA را انتخاب کردم تا از نظر تئوری هم با اصول و فنون مدیریت درست منابع مالی و انسانی که بخشی از کار یک تهیه‌کننده است به مهارت لازم برای این شغل دست پیدا کنم.

» علت این علاقه به تهیه‌کنندگی چه بود؟

واقعا نمی‌دانم در چرایی پرسش شما چه جوابی بدهم که مقبول افتد، اما باور دارم بخشی از این علاقه به ذات وجودی من برمی‌گردد. تهیه‌کننده درواقع کسی است که مسیر را از هر لحاظ برای خالق یک اثر هنری هموار می‌کند و در جریان شکوفا کردن یک فکر یا ایده هنری نقش بسزایی دارد. من این تعبیر را یک ارزش می‌دانم و دوستش دارم. تهیه‌کنندگی فیلم، حرفه موردعلاقه من است، چون بسیار چالش‌برانگیز است و اتفاقا مسئولیت سنگینی هم هست. من هم علاقه‌مند به پذیرش مسئولیت‌های سنگین پرپیچ‌وخم هستم و در ادامه زندگی حرفه‌ای‌ام نیز همین مسیر را ادامه خواهم داد. دیر و زود دارد، اما سوخت‌وسوز ندارد.

» دستیاری کارگردان برای یک خانم چه چالش‌هایی دارد؟

به نظرم، تفکیک جنسیتی در انتخاب یا عدم انتخاب یک شغل نسبت به اصول مهم دیگری که در این خصوص وجود دارد اصلا اهمیتی ندارد. آنچه مهم و ضروری است این است که برای انتخاب هر شغل و تثبیت شدن در آن، ابتدا بایستی حسابی ممارست کرد تا ورزیده شد. آن‌وقت است که با مهارت لازم کسب‌شده، می‌توان چالش‌های آن شغل را هم به درستی مدیریت کرد. این فرمول نه در انتخاب یک شغل که در زندگی شخصی هم بسیار مفید و موثر است.

بعد از «روزگار جوانی»، برای بازیگری پیشنهادهای زیادی داشتم، اما با توجه به اینکه هدفم از ابتدای ورود به این حرفه، تهیه‌کنندگی فیلم بود، ترجیح دادم، برای پیشرفت اصولی در کار موردعلاقه‌ام مسیر پشت‌صحنه را انتخاب کنم و از این انتخاب هم راضی هستم

به نظرم سینما خر (مشمشه)ی شاهد احمدلو، فیلمنامه‌ای درعین‌حال ساده، اما کاملا تامل‌برانگیز دارد که با هوشمندی، زبان کمدی سیاه را برای هرچه تاثیرگذارتر کردن روایتش انتخاب کرده است

سینما خر

» این روزها فیلم «سینما خر» به صورت آنلاین اکران شده است. شما به عنوان بازیگر نقش اول زن در این فیلم حضور دارید. چه شد که دوباره تصمیم گرفتید به سمت بازیگری بیایید؟

فیلم سینما خر (مشمشه)، نامه عاشقانه‌ای به سینمای امروز ماست؛ نامه‌ای که از سر معرفت یک عاشق واقعی سینما به‌خاطر وفاداری‌اش به سینما و ترس از دست رفتن آن نوشته شده. من هم به عنوان عضو کوچکی از خانواده سینما که از نوجوانی با این عشق خودم را تا به اینجا رسانده‌ام، معتقدم اگر در جهانی که زندگی می‌کنم یا کاری که انجام می‌دهم نقدی به شرایط موجود دارم، باید در میدان حاضر باشم، حرف بزنم، نقد کنم و امیدوار باشم به اینکه بالاخره در موقعیتی مغتنم عمل من تاثیر درست خودش را بر موضوعی که مورد نقدم است خواهد گذاشت. شرایط سینمای امروز، نگران‌کننده است و راه درمان بیماری مسری که گریبان سینما را گرفته، خانه‌نشینی و تسلیم شدن نیست. این نقد سازنده در قالب یک روایت ساده و سرراست به نام سینما خر به ذهن شاهد احمدلو، نویسنده و کارگردان فیلم رسید و من هم با او همراه شدم. باشد که راهگشا هم باشد که هست، چون هر آنچه از دل برآید لاجرم بر دیده نشیند. از طرفی من، شاهد احمدلو و علی یاور، تهیه‌کننده فیلم، هر سه از سال‌های دانشجویی و در دانشکده هنر و معماری با هم، هم‌رفیق شدیم. چقدر خوب شد که توانستم در این فیلم عاشقانه درباره سینما، با رفقای سال‌های دورم، این‌بار به عنوان بازیگر همکاری کنم و همراه مسیر سبز و روشنشان باشم.

» «سینما خر» به لحاظ محتوا اثر قابل تأملی است. زمانی که با فیلمنامه آن روبه‌رو شدید، به نظرتان چطور آمد؟

شاهد احمدلوی عزیز، یک سال قبل از «سینما خر»، فیلمنامه‌ای به نام کتک‌خور را برایم فرستاده بود تا من به عنوان تهیه‌کننده و او به عنوان نویسنده و کارگردان با هم کار کنیم، اما مسیر هموار نشد. زمانی که نوبت به «سینما خر» رسید، برایم یک پیغام صوتی فرستاد و گفت فیلمنامه را برایت می‌فرستم بخوانی. می‌خواهم برایم بازی کنی. واقعا تعجب کردم. راستش حتی می‌خواستم بلافاصله جواب پیغام صوتی را بدهم و عذرخواهی کنم و بگویم بی‌خیال من شود، اما حس غریبی سوقم داد به این سمت که اول فیلمنامه را بخوانم، بعد تصمیم‌گیری کنم. فیلمنامه را خواندم و بلافاصله رفتم دیدن علی و همان روز کارهای مقدماتی گریم و لباس انجام شد و فردای آن روز عازم لاهیجان شدم. چه چیزی بیشتر از یک فیلمنامه منسجم، دقیق و حساب‌شده که از ابتدا تا انتها به ژانر وفادار مانده و همه شخصیت‌ها در آن به خوبی پرداخت شده و اینقدر تاثیرگذار و قابل‌تامل و درعین‌حال ساده و سرراست است می‌تواند جهان‌بینی فیلم را برایت روشن کند. به نظرم سینما خر (مشمشه)ی شاهد احمدلو، فیلمنامه‌ای درعین‌حال ساده، اما کاملا تامل‌برانگیز دارد که با هوشمندی، زبان کمدی سیاه را برای هرچه تاثیرگذارتر کردن روایتش انتخاب کرده است. مهم‌تر اینکه محصول نهایی فیلم با بهره‌گیری از فیلمنامه درست، نتیجه کاملا قابل‌قبولی شده و در نوع خودش یک کار کاملا اورجینال و متفاوت از تولیدات دیگر سینمای ایران در سال‌های اخیر به حساب می‌آید.

» فکر می‌کنید آن فیلمنامه قابل‌قبول توانسته است به فیلمی خوش‌ساخت تبدیل شود؟

به نظر من شاهد احمدلو، قبل از اینکه «سینما خر» را بسازد، حتی قبل از نوشتن فیلمنامه‌اش چندین‌بار فیلم را در ذهنش تمام‌وکمال ساخته بود و با جهان‌بینی درستی وارد روایتگری داستانش شده بود. پس نقشه راه درستی در دست داشت و توانست با همراهی تهیه‌کننده‌ای رفیق و کاربلد مثل علی یاور، با انتخاب درست لوکیشن‌ها، بازیگران غیرستاره و گروه همراه و همدل پشت‌صحنه‌اش، فیلمی با صحنه‌هایی چشم‌نواز و روایتی تامل‌برانگیز و به لحاظ زمان‌بندی به‌اندازه را به تصویر بکشد که نه به زور شوخی‌های سطحی، که با دیالوگ‌های درست، مخاطبش را در عین حالی که به خنده دعوت می‌کند، به فکر هم وادار کند و این همه به غایت سینماست.

» شما تا به حال بازیگری، نویسندگی، تهیه‌کنندگی، دستیاری کارگردان و مدیریت تولید را تجربه کرده‌اید. ممکن است روزی کارگردانی را هم به این تجربیات اضافه کنید؟

من تجربه کارگردانی هم دارم. مربوط به سال‌های سال قبل می‌شود. یک سریال به نام «ایران ما» که به تهیه‌کنندگی آقای بهروز مفید و فیلمنامه شهاب عباسی و بازی صابر ابر، امیر نوری و علی صادقی ساخته شد. اما هدفم ادامه مسیر تهیه‌کنندگی است. از بدو ورود به این حرفه برایش تلاش کرده‌ام، اما درعین‌حال هیچ‌چیز قطعی نیست و هیچ‌کس از آینده خودش هم خبر ندارد.

فیلمنامه فرهادی؛ راز ماندگاری روزگار جوانی

سحر صباغ‌سرشت از همکاری مشترک با اصغر فرهادی در سریال‌های مختلف می‌گوید

سحر صباغ‌سرشت قبل از اینکه در «روزگار جوانی» با اصغر فرهادی همکاری کند، در چند پروژه دیگر هم تجربه همکاری با او را داشته است. او درباره این همکاری و اهمیت اصغر فرهادی در موفقیت «روزگار جوانی» می‌گوید:

من قبل از سریال «روزگار جوانی» با عوامل پشت‌صحنه این سریال سابقه همکاری در چند پروژه دیگر، از جمله «خانه شماره ۵»، «مثل زندگی» و «ماه مهربان» را داشتم. نویسنده آنها هم آقای اصغر فرهادی بودند؛ غیر از تئاتر زنده تلویزیونی «شب بخیر تهران» که نویسندگی و کارگردانی‌اش را آقای محمد رحمانیان برعهده داشتند. با توجه به سابقه همکاری موفق این تیم با آقای فرهادی، وقتی ایشان ایده اولیه سریال «روزگار جوانی» را با تهیه‌کننده مطرح کردند، مورد استقبال واقع شد و همزمان با فیلمبرداری قسمت‌های پایانی سریال «ماه مهربان» که آن هم به قلم ایشان نوشته شده بود، نگارش مجموعه «روزگار جوانی» را آغاز کردند. ضمن اینکه ایده و طرح سریال تلویزیونی «روزگار جوانی» هم متعلق به خود آقای فرهادی بود. به نظرم مهم‌ترین نقطه قوت سریال «روزگار جوانی»، فیلمنامه سریال بود. فیلمنامه فصل اول سریال، در ۲۶ قسمت به قلم آقای فرهادی نوشته شده بود. در این بین خلاقیت و فهم درست زنده‌یاد شاپور قریب، به عنوان کارگردان فصل اول را نباید فراموش کرد و نادیده گرفت. به‌هرحال وقتی فیلمنامه، هم در روایت و هم در روابط انسانی چفت‌وبست درستی داشته باشد و سکان‌دار هم کاربلد باشد، لاجرم تلاش گروه بازیگران در ایفای نقش‌هایشان مسیر درستی را به خود می‌گیرد. تا جایی که نقش جیران که به نسبت نقش پسرهای دانشجو کوتاه‌تر بود هم خود را در قلب مردم جای داد و ماندگار شد.

به خاطر علی به بازیگری برگشتم

خاطرات خوش سحر صباغ‌سرشت از تهیه‌کنندگی مشترک فیلم «حکم تیر» به همراه علی انصاریان

سال ۱۳۹۵ سحر صباغ‌سرشت به همراه زنده‌یاد علی انصاریان، در فیلم ویدئویی «حکم تیر» به عنوان تهیه‌کننده مشترک وارد همکاری شد. به خواست انصاریان، بعد از سال‌ها مجددا مقابل دوربین رفت. به قول خودش یک فیلم ساده جنوب‌شهری بود برای شبکه نمایش خانگی با بودجه مشخص و زمان‌بندی معین. خود صباغ‌سرشت از همکاری با انصاریان به عنوان یکی از مهم‌ترین و بهترین همکاری‌هایش صحبت به میان می‌آورد و معتقد است او بامعرفت‌ترین رفیقی بوده که در زندگی داشته و از این رفاقت همیشه خرسند است. صحبت‌ها و خاطرات صباغ‌سرشت را از همکاری با علی انصاریان بخوانید.

شروع همکاری

من و علی انصاریان از سال‌ها قبل آشنا بودیم. مثل همه کارهای مشابه، پیشنهادی از طرف ایشان برای تهیه‌کنندگی این فیلم به من شد تا با سرمایه‌گذاری خود مرحوم علی انصاریان عزیز کار را پیش ببریم. من با توجه به صداقت و معرفتی که از قدم اول، هم در خود آن مرحوم (هنوز باورم نمی‌شود، برای علی انصاریان دارم از واژه مرحوم استفاده می‌کنم!) و هم آقای رحیم بهبودی‌فر نویسنده و کارگردان، وجود داشت با کمال میل پذیرفتم، چراکه از نظر من هیچ ارزشی بالاتر از یکرنگی و معرفت در دنیا نیست و این مهم برای من اصلی‌ترین ملاک انتخاب در زندگی حرفه‌ای و شخصی‌ام بوده و هست. درعین‌حال تکلیف کار هم از همان ابتدا مشخص بود. قرار نبود فیلمی متفاوت بسازیم و در بوق و کرنا کنیم. یک فیلم ساده جنوب‌شهری بود برای شبکه نمایش خانگی با بودجه مشخص و زمان‌بندی معین. اتفاقا تمام تلاشمان را هم کردیم که با وجود همه محدودیت‌ها، اثری در نوع خودش استاندارد بسازیم و احترام به مخاطب را به‌خاطر کمبودهای خودمان از خاطر نبریم. از این انتخابم هم راضی‌ام و الهی شکر.

بامعرفت و بامرام

علی انصاریان عزیز، عاشق بود. عاشقِ بودن، عاشق حضور، عاشق مردم از هر طیفی با هر رنگی و دین و ایمانی و... عاشق زندگی. این عشق در تمام بخش‌های زندگی‌اش وجود داشت. اینها را می‌توان از عشقی که نثار پدر مرحومش در دوره بیماری‌اش کرد، از آن مهربانی که در لحظه‌لحظه زندگی‌اش به مادر عزیزش یا به قول خودش ننه‌علی داشت یا مهم‌تر، از تصویری که از او در ذهن دوست و آشنا به عنوان بامعرفت و بامرام برجا مانده است و... فهمید. علی انصاریان، بامعرفت‌ترین رفیقی بود که من در زندگی‌ام داشتم و از این رفاقت همیشه خرسندم.

بازی به درخواست علی

بازی من در فیلم «حکم تیر» به درخواست رفیقم علی انصاریان بود. راستش اول این پیشنهاد را رد کردم و اتفاقا علی هم از من کمی ناراحت شد. ولی بعد فکر کردم و دیدم چه اشکالی دارد؟ مگر چه می‌شود به خواهش رفیقت توجه کنی؟ واقعا این دنیا درعین‌حال که پر از ارزش است خیلی هم بی‌ارزش به نظر می‌رسد. پس دم را غنیمت شمردم و به خواهش دوستم احترام گذاشتم و در کنار تهیه‌کنندگی فیلم، نقش کوتاهی را هم در «حکم تیر» بازی کردم. انگار تقدیر من این است که در هر فیلمی باید دومنظوره حاضر شوم. قبل‌تر هم گفتم، در کل هرچقدر مسئولیت‌هایم زیاد باشد و بار روی دوشم سنگین‌تر، انگار راضی‌ترم. (با خنده)

دستیاری در مسیر بازیگری

مروری بر کارنامه ۹ بازیگر سینما و تلویزیون که تجربیات زیادی به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز داشته‌اند

درباره اینکه بسیاری از بازیگران سینما پیش از ورود به عرصه بازیگری، فعالیت‌های دیگری در این عرصه انجام داده‌اند بارها نوشته‌ایم. این‌بار به سراغ مرور پرونده بازیگرانی رفته‌ایم که یا پیش از ورود به دنیای بازیگری یا همزمان با آن، به عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز در سینما و تلویزیون فعالیت داشته‌اند. تعداد این افراد کم نیست، اما به خاطر محدودیت فضا، تصمیم گرفتیم فقط دست روی ۹ نفرشان بگذاریم و روی اطلاعاتی درباره کارنامه آنها متمرکز شویم. در این بخش مروری داریم بر کارنامه محمدرضا شریفی‌نیا، بهروز شعیبی، تینا پاکروان، سحر صباغ‌سرشت، رامین راستاد، فرید سجادی‌حسینی، ابراهیم شیبانی، علی مردانه و کریم امینی که در کنار بازیگری، سینما را در دستیاری کارگردان و برنامه‌ریزی هم تجربه کرده‌اند. طبیعتا جای بازیگرانی مثل محمد حمزه‌ای، محمدعلی جناب و... هم در این پرونده خالی است.

محسن مخملباف جزو کارگردانانی است که بیشترین فیلم را با موضوع سینما ساخته. او ابتدا فیلم «هنرپیشه» را ساخت و در ادامه، فیلم‌های «ناصرالدین‌شاه آکتور سینما» و «سلام سینما» را با موضوع سینما ساخت. «نون و گلدون» هم دیگر فیلم این کارگردان است که سینما در شکل‌گیری درام آن نقش دارد.

04

حمید فرخ‌نژاد هم جزو بازیگرانی است که کار را از دستیاری در سینما کار را شروع کرد. او در سال ۱۳۶۸ دستیار زنده‌یاد خسرو سینایی در فیلم «در کوچه‌های عاشقی» بود. فرخ‌نژاد قرار بود در سریال روزگار جوانی هم دستیار شاپور قریب باشد که در ابتدای پیش‌تولید از این کار انصراف داد.

68

علی مصفا هم جزو بازیگرانی است که تجربه دستیاری در کارنامه‌اش دارد. او البته به شکل حرفه‌ای وارد کار بازیگری شده بود که کار دستیاری را تجربه کرد. مصفا در سال ۱۳۷۸ در فیلم میکس دستیار داریوش مهرجویی بود و در یک سکانس از این فیلم هم بازی کرد.

78

زنده‌یاد خسرو شکیبایی به عنوان بازیگر بیشترین حضور را در فیلم‌هایی داشته که با موضوع سینما ساخته شده‌اند. او در فیلم‌های میکس و دخترایی گمشده نقش کارگردان را بازی کرد و در فیلم‌های «مزاحم» و «پیشنهاد ۵۰ میلیونی» نقش یک بازیگر سرشناس و در فیلم «ستاره بود» هم نقش سرایدار یک تماشاخانه را برعهده داشت.

05

خوب، بد، جلف یکی از کمدی‌ترین فیلم‌هایی است که موضوعش مرتبط با سینماست. این اثر در قالب دو فیلم سینمایی تولید شد و در سال ۹۹ هم به دلیل تعطیلی سینما تصمیم گرفته شد فصل سومش در قالب سریال تولید و عرضه شود که تاکنون ۷ قسمت آن منتشر شده است.

99

محمدرضا شریفی‌نیا
دستیار کارگردان ۱۹اثر

دستیار چه فیلم‌هایی بود: محمدرضا شریفی‌نیا بیشتر به عنوان بازیگر یا مسئول انتخاب بازیگران شناخته می‌شود، اما در دهه ۷۰، به عنوان دستیار کارگردان فعالیت زیادی داشت. او اولین‌بار در سال ۱۳۷۳ علاوه‌بر بازی در فیلم «آدم‌برفی»، دستیار کارگردان هم بود. بعد از آن در «لیلا»، «ابر و آفتاب»، «درخت گلابی»، «داستان‌های جزیره»، «میکس»، «دختری به نام تندر»، «من و دبورا» و «مهمان مامان» به عنوان دستیار کارگردان فعالیت داشت.

دستیار چه کارگردان‌هایی: شریفی‌نیا در پنج فیلم لیلا، درخت گلابی، ...

بهروز شعیبی
دستیار کارگردان ۱۱اثر

دستیار چه فیلم‌هایی بود: بهروز شعیبی اولین‌بار سال ۱۳۸۱ به عنوان دستیار در فیلم سینمایی «شب‌های روشن» حضور پیدا کرد. همان سال در فیلم «توکیو بدون توقف» هم به عنوان دستیار فعالیت کرد. سال ۱۳۸۳ دستیار کارگردان «خوابگاه دختران» بود و سال ۱۳۸۷ هم دستیار کارگردان فیلم «حیران». شعیبی همچنین در فیلم‌های «سالاد فصل»، «قاعده بازی»، «جعبه موسیقی»، «دختر شیرینی‌فروش» و «صنم» هم دستیار کارگردان بود.

دستیار چه کارگردان‌هایی: در فیلم‌های شب‌های روشن و جعبه موسیقی، دستیار فرزاد مؤتمن بود. او در فیلم‌های محمدحسین لطیفی، فریدون جیرانی، ...

تینا پاکروان
دستیار کارگردان ۱۵اثر

دستیار چه فیلم‌هایی بود: تینا پاکروان سال ۱۳۷۸ در فیلم «سگ‌کشی» به عنوان دستیار کارگردان فعالیت داشت. بعد از آن در فیلم‌های «من و دبورا»، «خواستگار محترم»، «یک اشتباه کوچولو» و «وقتی همه خوابیم» هم دستیار کارگردان و برنامه‌ریز بود. او در مجموعه کلاه‌پهلوی هم به عنوان مدیر برنامه‌ریزی و دستیار اول کارگردان همکاری داشت.

دستیار چه کارگردان‌هایی: در دو فیلم سگ‌کشی و وقتی همه خوابیم با بهرام بیضایی همکاری داشت. در مجموعه «کلاه‌پهلوی» و فیلم «من و دبورا» دستیار سید ضیاءالدین دری بود. در ادامه هم با کارگردان‌هایی ...

سحر صباغ‌سرشت
دستیار کارگردان بیش از ۱۵اثر

رامین راستاد
دستیار کارگردان ۱۴اثر

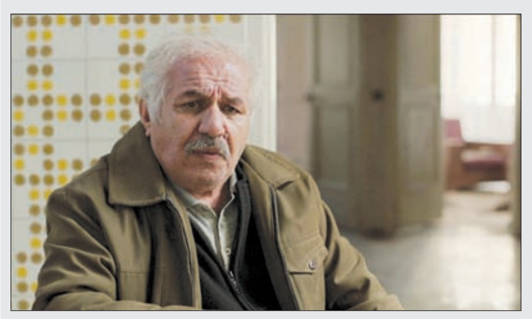

فرید سجادی‌حسینی
دستیاری کارگردان ۱۱۰اثر

علی مردانه
دستیار کارگردان حدود ۱۵۰اثر

ابراهیم شیبانی
دستیار کارگردان ۱۹اثر

کریم امینی
دستیار کارگردان بیش از ۱۱۰اثر